

Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου: Η σημασία της προαιρέσεως

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Άγ. Ιωάννης Χρυσόστομος](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

[krysostomos_6](#)
Image not found or type unknown

1. Από τη δική μας προαίρεση, μετά τη θεία Χάρη, εξαρτάται η αρετή και η κακία, και αν το επιδιώξουμε μπορούμε να γίνουμε ενάρετοι, ενώ αν φανούμε αδιάφοροι, οδηγούμαστε πάλι στο γκρεμό της αμαρτίας. Γιατί αυτό είναι εκείνο ως προς το οποίο διαφέρουμε από τα άλογα ζώα, το ότι δηλαδή έχουμε τιμηθεί με το λογικό από το φιλάνθρωπο Θεό, και ότι βρίσκεται στη φύση μας η γνώση του καλού και του κακού. Κανείς λοιπόν ας μην προφασίζεται, ότι παραμελεί την αρετή από άγνοια ή επειδή δεν έχει εκείνον που θα του υποδείξει το δρόμο της αρετής. Γιατί έχουμε δάσκαλο ικανό, τη συνείδηση, και δεν είναι δυνατόν κανείς να στερηθεί τη βοήθειά της. Γιατί, μαζί με τη δημιουργία του ανθρώπου, εναποτέθηκε στα βάθη του και η γνώση αυτών που πρέπει να κάνει, ώστε, αφού δείξει την ευγνωμοσύνη του και αφού γυμναστεί και εξασκηθεί στους κόπους της αρετής στην παρούσα ζωή, όπως ακριβώς σε κά-ποια παλαίστρα, να αποκομίσει τα βραβεία της αρετής.

2. Όπως ακριβώς η μέλισσα, όταν πετάει στα λιβάδια, δεν παίρνει ό,τι βρει, αλλά αφού διαλέξει τα χρήσιμα, αφήνει τα υπόλοιπα, έτσι να κάνεις και συ αφού πλησιάσεις και εξετάσεις με ακρίβεια το γένος των άλογων ζώων, αν υπάρχει κάτι χρήσιμο σ' αυτά, φρόντισε να το μιμηθείς· και όσα χαρίσματα έχουν από τη φύση τους, εσύ προσπάθησε να τα αποκτήσεις με την ελεύθερη θέλησή σου. Γιατί, έχεις τιμηθεί μ' αυτή από το Θεό, για να μπορείς να κατορθώνεις με την ελεύθερη απόφασή σου, όσα τα ζώα έχουν μέσα στη φύση τους, και να πάρεις έτσι και βραβεία. Γιατί, στην περίπτωση των ζώων, τα κατορθώματα δεν είναι αποτέλεσμα ελεύθερης εκλογής και σκέψης, αλλά μόνον αποτέλεσμα των δυνάμεων με τις οποίες εί-ναι προικισμένη η φύση τους... Η μέλισσα κάνει το μέλι, όχι γιατί το διδάχτηκε με λόγια ή το ανακάλυψε με το νου της, αλλά γιατί η φύση την εκπαίδευσε... από τότε που δημιουργήθηκε ο κόσμος μέχρι σήμερα, κανείς δεν είδε μέλισσες που να ησυχάζουν και να μην κάνουν μέλι. Γιατί τέτοια είναι τα φυσικά χαρα-κτηριστικά που είναι κοινά σε ό-λους, ενώ τα έργα που γίνονται με την ελεύθερη θέληση του ανθρώπου, δεν είναι κοινά, γιατί έχουν ανάγκη από κόπο, για να κατορθω-θούν.

3. Είδες, πόσο αυτεξούσια και ελεύθερη δημιούργησε τη φύση μας ο Κύριος;... Δεν είναι ολοφάνε-ρο, ότι με τη δική του προαίρεση ο καθένας εκλέγει ή την κακία ή την αρετή; Γιατί, αν δε συνέβαινε αυτό, και αν δεν ήταν έμφυτη στην ανθρώπινη φύση η εξουσία να εκλέγουμε ελευθέρα, ούτε οι κακοί έπρε-πε να τιμωρούνται για την κακία τους, ούτε οι καλοί να αμείβονται για την αρετή τους. Αλλά επειδή ο Θεός άφησε τα πάντα στη δική μας προαίρεση, μετά τη βοήθεια και Χάρη Του, γι' αυτό και στους αμαρτάνοντες επιφυλάσσονται τιμωρίες και σε εκείνους που πετυχαίνουν την αρετή ανταποδόσεις και αμοιβές.

4. Κυβερνιόμαστε από την ελεύθερη βούλησή μας και δεν καταναγκαζόμαστε από το πεπρωμένο. Γι' αυτό και ο Θεός υποσχέθηκε Βασι-λεία ουράνια και απείλησε με τιμω-ρία. Δεν θα το έκανε όμως αυτό, αν ήμασταν υποχρεωμένοι να ενεργού-με αναγκαστικά. Δεν θα όριζε νό-μους, ούτε θα έδινε συμβουλές, αν ήμασταν δέσμιοι της τύχης. Αλλ' επειδή είμαστε ελεύθεροι και κύριοι της θελήσεώς μας και επειδή γινό-μαστε κακοί από την αδιαφορία μας και αγαθοί με την προσπάθεια και το ζήλο μας, γι' αυτό παρασκεύασε αυτά τα φάρμακα, για να μας διορ-θώσει με το φόβο της κολάσεως και με την προσμονή της ουράνιας Βα-σιλείας, και για να μας παιδαγωγήσει στην κατά Θεό ζωή... Οι πράξεις δεν είναι αποτέλεσμα καταναγκασμού, αλλ' έχουν τιμηθεί με το προνόμιο της ελεύθερης εκλογής.

5. Έργο λοιπόν του ματιού είναι να βλέπει· το να βλέπει όμως με πο-νηριά, προέρχεται από το λογισμό, ο οποίος κυβερνά και κατευθύνει από το εσωτερικό του ανθρώπου. Γιατί τα μέλη μας τα δημιούργησε ο Κύριος, για να

είναι χρήσιμα στην εκτέλεση των αγαθών πράξεων και επέτρεψε να κατευθύνονται από την ασώματη φύση, εννοώ την ψυχή. Όταν λοιπόν εκείνη στραφεί προς την οκνηρία και χαλαρώσει τα ηνία, όπως ακριβώς ο ηνίοχος που δεν γνωρίζει να καταστέλλει τις άτακτες κινήσεις των αλόγων, αφού χαλαρώσει τα ηνία οδηγεί στο γκρεμό και τα άλογα που σέρνουν το άρμα και τον εαυτό του. Έτσι λοιπόν και η δική μας προαίρεση, όταν δεν γνωρίζει να χρησιμοποιεί τα μέλη του σώματος, όπως πρέπει, αφού υποχωρήσει στις άτακτες επιθυμίες, καταποντίζεται.

(1.ΕΠΕ 4,348-350, 2.ΕΠΕ 32,346, 3. ΕΠΕ 2,648-650, 4. ΕΠΕ 31,342-344, 5. ΕΠΕ 2, 658)